

Kohtulahendite kogumik

Kohtuasi T-761/20

(avaldamine väljavõtetena)

European Dynamics Luxembourg SA

versus

Euroopa Keskpank

Üldkohtu (kümnes koda) 5. oktoobri 2022. aasta otsus

Riigihanked – Hankemenetlus – Hankemenetlusest kõrvale jätmine – Põhjendamatult madala maksumusega pakkumus – Katsed lubamatult mõjutada otsustusprotsessi – Teabevahetuseeskirjade rikkumine – Proportsionaalsus – Põhjendamiskohustus – Võimu kuritarvitamine – Lepinguväline vastutus

1. *Institutsioonide aktid – Põhjendamine – Kohustus – Ullatus – Teenuste riigihankemenetluses tehtud otsus lükata pakkumus tagasi – Hindamine lähtuvalt hagi esitamise ajal hageja käsutuses olevast teabest (ELTL artikli 296 teine lõik)*

(vt punktid 40, 119–121)

2. *Euroopa Liidu õigus – Tõlgendamine – Mitmekeelsed õigusaktid – Ühetaoline tõlgendamine – Erinevate keeleversioonide lahknemine – Õigusakti üldise ülesehituse ja eesmärkide arvessevõtmine*

(vt punktid 53, 54, 58)

3. *Euroopa Liidu hanked – Hankemenetlus – Ehitustööde, asjade ja teenuste hankedirektiivide raames kehtestatud eeskirjade või neis väljendatud põhimõtete kohaldatavus – Otsene viide neile direktiividele asjaomast menetlust reguleerivates eeskirjades – Liidu õiguse ühetaolise kohaldamise nõue (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/24, artikli 57 lõike 4 punkt i; Euroopa Keskpanga otsus 2016/245, artikli 30 lõike 5 punkt g)*

(vt punktid 57, 59–65)

4. *Euroopa Liidu hanked – Hankemenetlus – Hankija otsustusprotsess – Mõiste „lubamatu mõjutamise katse“ – Ullatus (Euroopa Keskpanga otsus 2016/245, artikli 30 lõike 5 punkt g)*

(vt punktid 68–71)

5. *Euroopa Liidu hanked – Hankemenetlus – Otsus jätta üks taotleja hankemenetlusest kõrvale – Üheainsa kõrvalejätmise aluse piisavus – Lubatavus*
(*Euroopa Keskpanga otsus 2016/245, artikli 30 lõike 5 punkt g*)

(vt punkt 105)

Kokkuvõte

Euroopa Keskpanga (EKP) korraldatud hankemenetluses, mille eesmärk oli tellida IT-rakenduste loomiseks vajalikke teenuseid ja töid, jäeti hageja European Dynamics Luxembourg SA pakkumused kehtivate eeskirjade¹ alusel kõrvale põhjendusel, et viimati nimetatut oli püüdnud lubamatult mõjutada EKP otsuste tegemist hankemenetluses.

Üldkohus, kellele esitati kõnealuse hankemenetlusest kõrvaldamise otsuse peale muu hulgas tühistamishagi, täpsustas, kuidas tõlgendada esiteks hankemenetlusest kõrvaldamise eesmärki ja teiseks mõistet „hankija lubamatu mõjutamise katse“. Ta otsustas jätta hagi tervikuna rahuldamata.

Üldkohtu hinnang

Esiteks, mis puudutab nende eeskirjade tõlgendamist, mille alusel EKP lükkas hageja pakkumused tagasi, siis on Üldkohtu arvates tegemist keeleliste erinevustega. Nii on nende teatud keeleversioonides ette nähtud kaks taotleja või pakkuja hankemenetlusest kõrvalejätmise juhtumit. Esimesel neist juhtumitest on taotleja või pakkuja võtnud konkurentsi piiramise eesmärgil ühendust teiste taotlejate või pakkujatega. Teisel juhtumil on taotleja või pakkuja püüdnud lubamatult mõjutada hankemenetluses otsuste tegemist mis tahes viisil.

Seetõttu tõlgendas Üldkohus eri keeleversioonide vaheliste erinevuste tõttu vaidlusaluseid eeskirju lähtuvalt selle õigusakti eesmärkidest ja kontekstist, milles need esinevad.

Teleoloogilise tõlgendusega seoses tõdes Üldkohus, et hageja pakkumuste tagasilükkamise aluse eesmärk on tagada taotlejatele võrdsed võimalused vastavalt võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise, diskrimineerimiskeelu ja ausa konkurentsi üldpõhimõttele, mida EKP suhtes kohaldatakse. Samas leidis ta, et need üldpõhimõtted võivad saada kahjustatud mitte üksnes juhul, kui taotlejad või pakkujad suhtlevad omavahel konkurentsi piiramise eesmärgil, vaid ka juhul, kui taotleja või pakkuja püüab hankemenetluses otsuste tegemist muul viisil lubamatult mõjutada.

Kõnealuste õigusnormide konteksti osas märkis Üldkohus, et vaidlusalused eeskirjad on sarnased direktiivi 2014/24² sätetega. Samas leidis ta, et kuigi ehitustööde, asjade ja teenuste riigihankedirektiive ei saa vahetult kohaldada liidu haldusasutuste hangetele, võib neis direktiivides kehtestatud normidele või neis väljendatud põhimõtetele siiski tugineda asjaomaste haldusasutuste vastu, kui need normid ja põhimõtted ise on lihtsalt liidu haldusasutuste suhtes

¹ Euroopa Keskpanga 9. veebruari 2016. aasta otsuse (EL) 2016/245 hangete teostamise korra kehtestamise kohta (uuesti sõnastatud) (EKP/2016/2) (ELT 2016, L 45, lk 15) artikli 30 lõike 5 punkt g.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT 2014, L 94, lk 65) artikli 57 lõike 4 punkt i.

vahetult kohaldatavate aluslepingu aluspõhimõtete ja õiguse üldpõhimõtete konkreetne väljendus. Lisaks võib vastavalt *patere legem quam ipse fecisti* (allu enda kehtestatud seadusele) põhimõttele tugineda sellistele normidele ja põhimõtetele liidu haldusasutuse vastu juhul, kui see asutus võtab oma funktsionaalset ja institutsioonilist sõltumatust kasutades ja talle antud volituste piires vastu õigusakti, milles viidatakse otseselt teatud normidele või teatud põhimõtetele, mis on esitatud kõnealustes direktiivides. Käesoleval juhul tõdes Üldkohus ühelt poolt, et kehtivates eeskirjades on täpsustatud, et EKP võtab arvesse riigihankeõiguse üldpõhimõtteid, mis on kajastatud direktiivis 2014/24. Teiselt poolt märkis ta, et selle direktiivi sätteid, mis on sarnased EKP vastu võetud eeskirjadega, väljendavad riigihankeõiguse üldpõhimõtteid, sealhulgas eelkõige võrdsete võimaluste ja pakkujate võrdse kohtlemise põhimõtet, kuna seal ette nähtud kõrvalejätmise aluse eesmärk on takistada igasugust katset mõjutada lubamatult otsuste tegemist hankemenetluses mis tahes viisil.

Üldkohus sedastas, et vaidlusaluste eeskirjade teleoloogilisest ja kontekstipõhisest tõlgendamisest nähtub, et see need käsitlevad kahte eraldiseisvat hankemenetlusest kõrvalejätmise juhtumit, millest teine on vastupidi hageja väidetele kohaldatav ka taotlejate või pakkujate poolt hankijaga ühenduse võtmisele, kui selle ühendust võtmise eesmärk on lubamatult mõjutada otsustusprotsessi hankemenetluses.

Teiseks täpsustas Üldkohus mõistet „lubamatu mõjutamise katse“. Kõigepealt tõi ta esile, et hoolimata sellest, et seda mõistet ei ole määratletud EKP otsuses hangete teostamise korra kehtestamise kohta, on nende eeskirjade alusel, millele EKP tugines, pakkumuse tagasilükkamise põhjendamiseks piisav ainuüksi juba asjaolu, et taotleja või pakkuja on püüdnud erinevate vahendite abil otsustusprotsessi mõjutada, ilma et oleks saavutanud oodatud tulemust. See katse peab olema ka „lubamatu“, see tähendab vastuolus kehtivate õigusnormidega. Lõpuks leidis Üldkohus, et lubamatu mõjutamise katse peab olema suunatud otsustusprotsessile, mille all mõistetakse kogu etappi, mille vältel hankija hindab hankemenetluses pakkumusi alates nende esitamisest, ja kõiki järjestikusi etappe kuni kvalifitseerimise või edukaks tunnistamise otsuse vastuvõtmiseni, ning see hõlmab hankija poolt põhjendamatult madala maksumusega näivate pakkumuste uurimist. Selline uurimine on pakkumuste hindamise üks etapp.